

Svärmförebyggande åtgärder

Webinar 29 maj 2026

**What do you call a
bee that works for
the government?**

A pollentician.

Agenda

◆ Introduktion

◆ Fakta om svärmning

◆ Att förebygga svärmar

◆ Myter

- * Är det en bra strategi att avla svärmtröga bin?

- * Ger svärmceller dåliga drottningar?

◆ Bonus: Behålla bistyrkan efter drottningdelning

Introduktion

- ◆ Vilka är vi?
- ◆ Varför började vi med biodling?
- ◆ Våra bin
- ◆ Vad är viktigt för oss

Våra ledord

01

MINIMAL STRESS
FÖR BINA

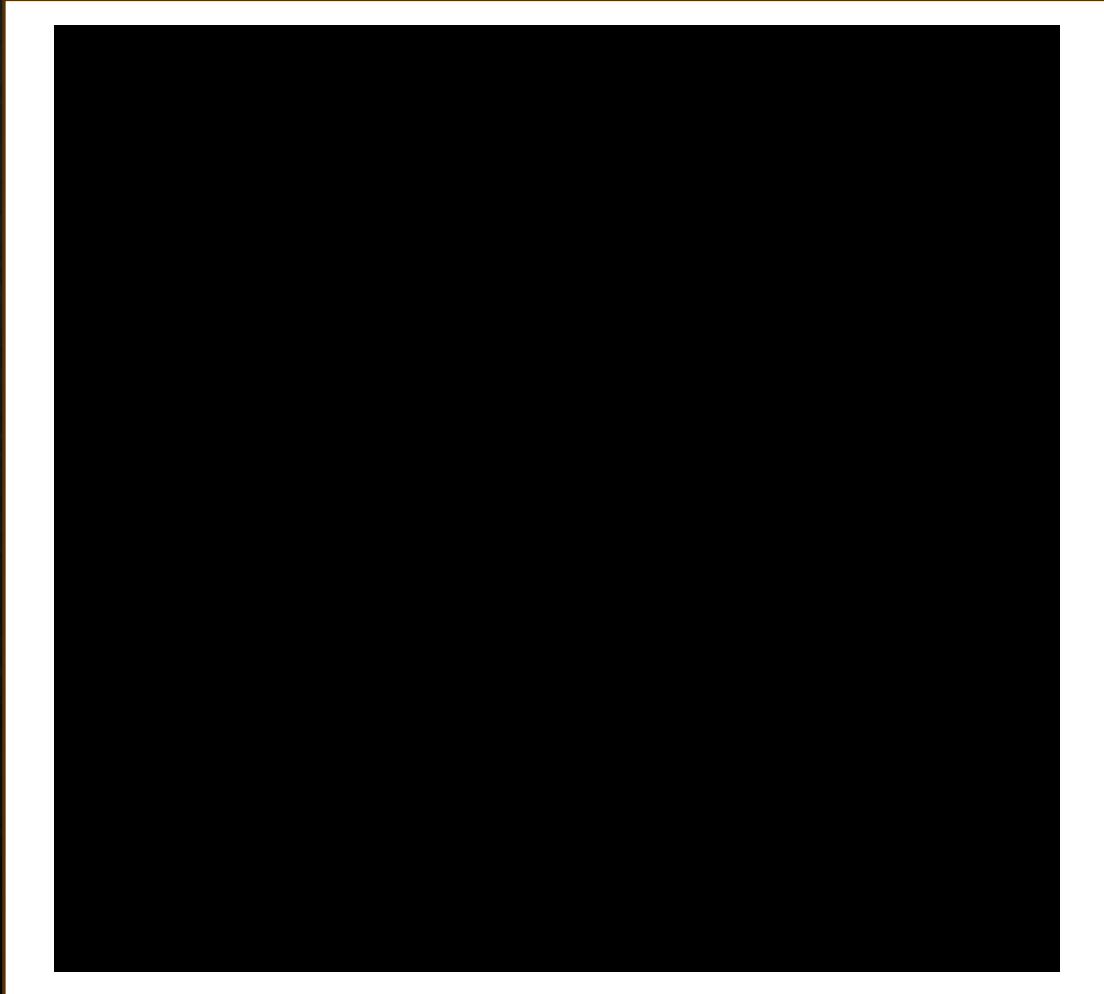
02

UNDVIK
KEMI KALIER
OCH SUBSTITUT

03

MER HONUNG
MINDRE JOBB

Alla bör någon gång uppleva en svärm

Svärmning - fakta

Fakta:

- ◆ Svärmning är naturligt
- ◆ Alla bin svärmar om förutsättningarna är de rätta
- ◆ Svärmning gör att honungsproduktionen minskar radikalt (Farrar 1937)
- ◆ Vi har ett ansvar mot grannar
- ◆ Vi har ett ansvar att ta hand om våra bin

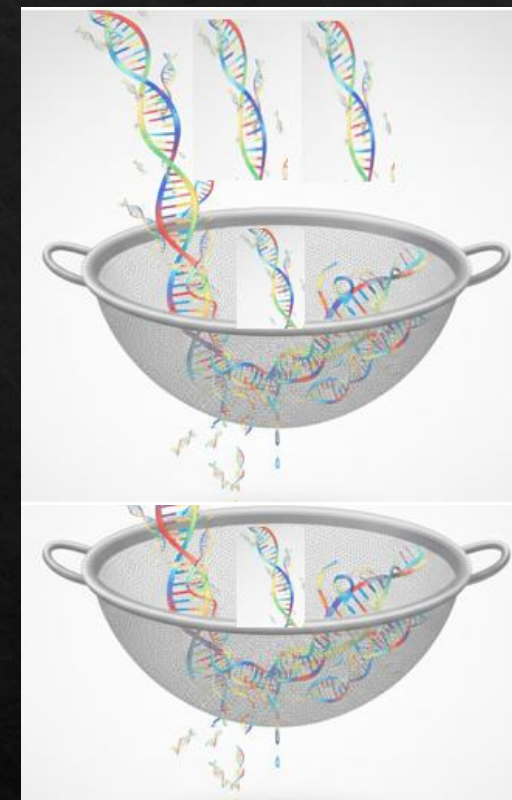

Svärmning är naturligt men man kan relativt lätt förebygga okontrollerade svärmar

Risker med hård avel

Bodlare avlar på produktivitet, snällhet, svärmtröghet, resistens, undvika propolis, bygga små celler, bygga stora celler mm. mm.

- ◊ Avel sorterar bort gener (ref. Alpen)
- ◊ Varje gång man avlar försvinner gener
- ◊ Man vet inte vilka gener som är viktiga
- ◊ Risk att sällsynta egenskaper försvinner (ref. Alpen)
- ◊ Ska man inte avla alls?

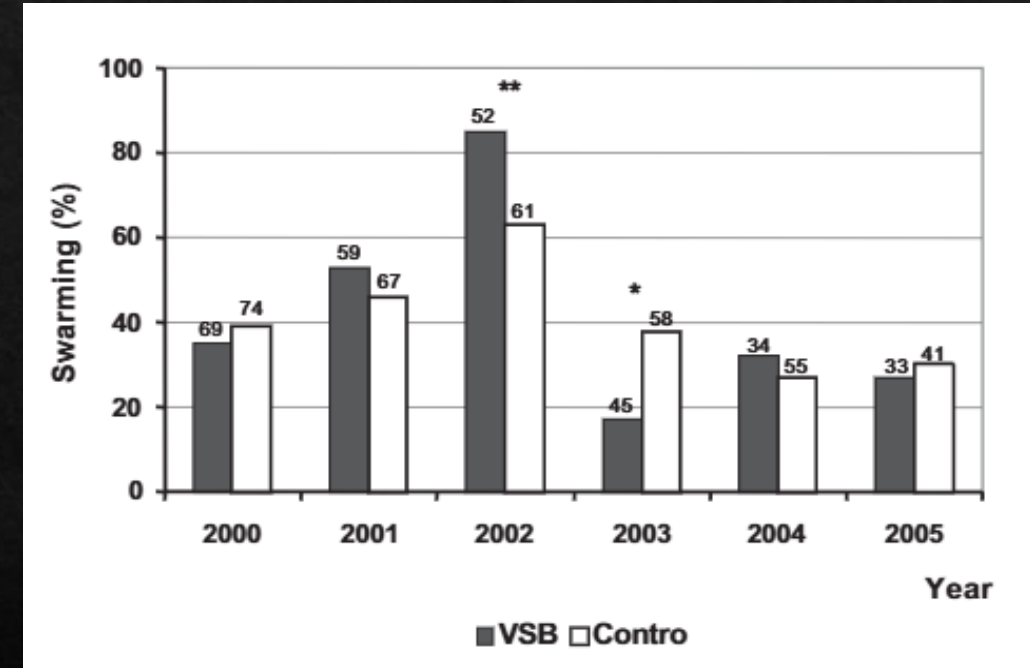

Avla försiktigt – behåll en varierad genpool

Myt 1: Svärmning är ärftligt och svärmande drottningar bör avlas bort

Behöver man verkligen avla bort svärmvillighet?

- ◊ Alla bin svärmar vid rätt förutsättning
- ◊ Svärmlust uppstår när samhället sitter trångt, eftersom
- ◊ Lägre yngelsättning => lägre nivåer av JH
Ref: Zheng et al, 2005
- ◊ Bin svärmar naturligt vartannat år (50%)
- ◊ Våra bin: 1 % svärmning (n=drygt 100)

Ref: Honey bee colonies that have survived Varroa destructor

***Avla svärmtröga bin är helt onödigt!**

Myt 2 – svärmceller ger dåliga drottningar

- ◊ Bara starka samhällen svärmar
- ◊ Bina väljer ut de bästa äggen/larver till drottningar
- ◊ Inseminering väljer ut larver ”slumpmässigt” (ref Alpen)
- ◊ Svärmceller spar tid för biskötaren
- ◊ Svärmceller spar energi för avläggaren
- ◊ Svärmceller ger många bra drottningar

Bara starka samhällen svärmar!=> utmärkta gener att avla på

Hur undviker vi svärmlust?

Kontrollera veckovis

- ◆ Vi läser av drönarramen
- ◆ I en tredelad drönarram har vi yngel i alla stadier
- ◆ Finns nylagda ägg blir det ingen svärm kommande vecka, eftersom
- ◆ Det tar en dryg vecka att gå från äggläggande drottning till svärmdrottning

Hur undviker vi svärmlust?

- ◆ Utrymme, utrymme, utrymme
- ◆ Drottningen lägger en ram/2 dagar så det behövs minst 4 tomma ramar varje vecka (Nolan 1925).
- ◆ Vi plockskattar mogna ramar veckovis
- ◆ Vi flyttar upp fyllda honungsramar till skattlådan
- ◆ Vi flyttar upp pollenramar, täckta yngelramar vid behov
- ◆ Vi sätter in nytt vax mellan yngelramar

Ibland händer detta!

- ◆ Inga nylagda ägg – ajajaj!!
- ◆ Kolla samhället noga
- ◆ Svärm eller stilla byte?

Dela inte samhället i panik!!!

Svärm eller stilla byte?

- ◆ Många svärmceller => svärm
- ◆ Mycket yngel => svärm
- ◆ Få svärmceller => stilla byte
- ◆ Sporadiskt yngel => stilla byte

Bild från Hästveda bf

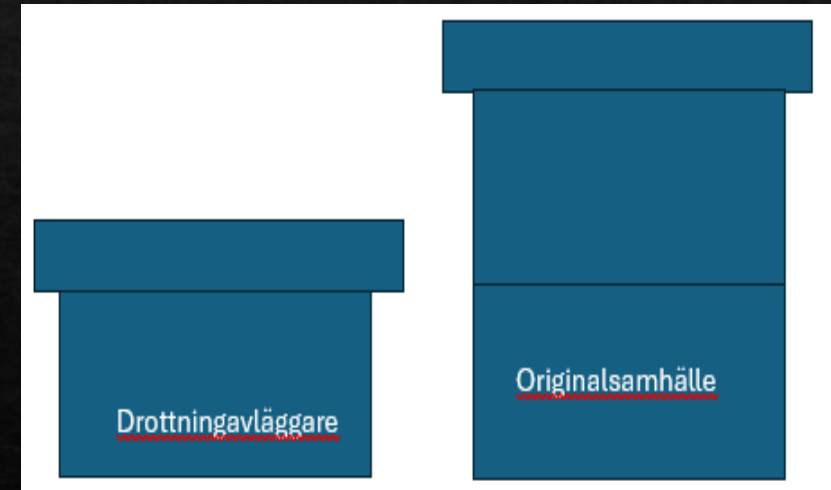
Stilla byte – vad göra?

- ◆ Stilla byte=>låt bina sköta sig själv
- ◆ Finns det någon isolerad drottningcell gör en reservavläggare
- ◆ Dra ner flustret så bina kan försvara sig.

Yngelfritt=>perfekt för en mjölksyrabehandling

Svärmsceller – vad göra?

- ◆ Svärm=>drottning i ny kupa med öppet yngel och ambin
- ◆ Se till att drottningen har honung och pollen
- ◆ Lämna allt stängt yngel och mesta bina i gamla kupan
- ◆ Lämna 1 fin drottningcell i gamla kupan
- ◆ Gör små avläggare av drottningceller
- ◆ Man kan ta ambin från andra kupor

Mer än en cell i originalsamhället => risk svärm ändå!

Bonus: Behålla sitt produktionssamhälle efter svärm

- ◆ Gör som tidigare beskrivning, men...
- ◆ Sätt över mycket bin till drottningen samt
- ◆ Lämna ingen drottningcell i gamla kupan
- ◆ Efter en vecka kolla efter nödceller och riv dessa
- ◆ Efter ytterligare en vecka slå ihop med pappersmetoden

Samhället är intakt!

Våra bigårdar

- ◆ Vi har köpt en kommersiell drottning
- ◆ Vi använder svärmar, svärmceller och avläggare
- ◆ Vi har snälla, produktiva och delvis resistenta bin

En av våra första svärmar

Svärmdrottningar ger utmärkta bin

Svärmen gick– vad göra?

Ska man kalla sig biskötare är det bara att hämta hem svärmen

Tack för att ni tog er tid!
Frågor?

www.dodsbisyssla.com

Referenser:

1. Van Alpen, 2024. Honey bees, a natural and a less natural history.
2. Zheng et al, 2005, Hemolymph Juvenile Hormone Titers in Worker Honey Bees under Normal and Preswarming Conditions
3. Le cont et al, 2007. Honey bee colonies that have survived Varroa destructor
4. Nolan 1925, The brood rearing cycle of the honey bee
5. Farrar 1937, THE INFLUENCE OF COLONY POPULATIONS ON HONEY PRODUCTION